

JAARLIJKS RAPPORT

2022

**SENIOR
MONTESSORI**

Help mij het zelf te doen

Een positieve kijk op ouder worden

Lakenweversstraat 25, 1050 Elsene
info@senior-montessori.be

INHOUD

- 01** Context
- 02** De Montessorimethode aangepast aan ouderen
- 04** Senior Montessori VZW
- 05** Ons team
- 06** Onze activiteiten in 2022
- 09** Onze perspectieven
- 10** Financiële aspecten

CONTEXT

20%

van de Belgische bevolking
is **65 jaar en ouder**

300.000

personen ervaren een
moeilijk cognitief
verouderingsproces

Demografische trends in Europa en België, en de toenemende frequentie van diagnoses van cognitieve stoornissen en ouderdomsproblemen, betekenen dat het bieden van ondersteuning aan ouderen een van de grootste uitdagingen is waar onze samenlevingen voor staan.

De professionalisering, technisering en medicalisering van de bejaardenzorg hebben weliswaar de voordelen van geavanceerde zorg met zich meegebracht, maar hebben ook het schadelijke effect gehad dat ouderdom wordt geassocieerd met ziekte. De woonvoorzieningen voor ouderen weerspiegelen vaak deze opvattingen en de geboden ondersteuning is nog te vaak gericht op voornamelijk medische zorg en de ontwikkeling van "comfortzorg", waardoor de autonomie van de zorggebruikers, hun sociale interacties en hun banden met de gemeenschap steeds verder afnemen.

Bovendien leidt deze situatie tot een gebrek aan voldoening in het werk en een gevoel van machteloosheid bij professionals die werkzaam zijn op het gebied van ouderen, die maar al te vaak worden geconfronteerd met "permanente situaties van mislukking" die hun pro-sociale motivatie uithollen. Als gevolg hiervan wordt de sector gekenmerkt door een hoog personeelsverloop, ondanks de steeds toenemende vraag.

In reactie hierop zijn persoonsgerichte benaderingen - in plaats van ziektegerichte benaderingen - ontwikkeld om ouderen die te maken hebben met afhankelijkheidsproblemen meer waardigheid, respect en autonomie te bieden, om het werk van professionals op het gebied van veroudering meer betekenis te geven en om gezinnen en andere verzorgers nieuwe hoop te geven.

De uitdaging waar de maatschappij en de overheid voor staan, is het creëren van de best mogelijke omstandigheden voor iedereen om betekenis te kunnen geven aan deze extra levensjaren en een volwaardige rol te kunnen spelen in de maatschappij. De uitdaging is om ervoor te zorgen dat het leven van ouderen zo gemakkelijk en gelukkig mogelijk is, ongeacht hun medische situatie, door hun levenskwaliteit te verbeteren.

DE MONTESSORIMETHODE AANGEPAST AAN OUDEREN

MONTESSORI-BASED DEMENTIA PROGRAMMING® (MBDP)

Maria Montessori, de eerste vrouwelijke arts in Italië, vervolgens psycholoog, antropoloog en filosoof, creëerde de methode die haar naam draagt door kinderen te observeren. Alle kinderen zijn in staat tot grote autonomie, zelfdiscipline, concentratie, communicatie en zelfontplooiing als ze worden geplaatst in een omgeving die is aangepast aan de expressie van hun potentieel en hun verlangens.

Sinds de jaren 90 is deze filosofie ook populair bij ouderen, dankzij **professor Cameron Camp**, een arts in de psychogeriatric en specialist in het werken met ouderen. Overtuigd van de relevantie van de hulpmiddelen en humanistische waarden die de Montessorimethode voorstaat, heeft hij deze aangepast voor ouderen, met name voor mensen met cognitieve stoornissen.

Cameron Camp is geïnspireerd op Maria Montessori's positieve en vertrouwensvolle kijk op alle kinderen en haar universele visie op de mens en de fundamentele waarden voor iedereen. In plaats van te leiden tot infantilisering van onze ouderen, is deze innovatieve benadering bedoeld als een andere manier van kijken naar hulp en ondersteuning, gericht op **autonomie en onafhankelijkheid**, en het bieden van een positievere visie op ouderdom, zelfs in het geval van moeilijk cognitief ouder worden.

Het doel is dat professionals die werkzaam zijn op het gebied van ouder worden levensbegeleiders worden die ouderen helpen "dingen zelf te doen". Het doel is om gunstige omstandigheden te creëren zodat ouderen zo normaal mogelijk kunnen functioneren en zich in een positieve dynamiek kunnen blijven ontwikkelen, vertrouwend op hun behouden capaciteiten.

“Alle onnodige hulp vormt een obstakel voor de ontwikkeling van het individu.

Alles wat je in mijn plaats doet is iets dat je van mij afpakt!”

Maria Montessori

De basisbehoeften van senioren zijn dezelfde als die van ieder van ons: veiligheid, participatie, begrip, liefde, rust, vrije tijd, enz. Wat senioren vooral willen is bestaan, erkend worden als nuttig en een plaats hebben in de maatschappij; rekening houden met hun sterke punten en expertise, maar ook met hun moeilijkheden en hun behoefte aan hulp. Ze willen nog steeds leven, genieten, beslissen, risico's nemen, fouten maken misschien! En niet beschermd, bemoederd, opgesloten, gehoord of gestigmatiseerd te worden.

Een **gevoel van controle** over je leven terugkrijgen: dit betekent dat je **je keuzes kunt uitdrukken en dat deze gerespecteerd worden.**

Activiteiten uitvoeren die betekenisvol zijn voor de persoon: **dingen doen die hen interesseren** en niet wat als goed voor hen wordt beschouwd.

Het herontdekken van het **gevoel deel uit te maken van een groep of gemeenschap**, in overeenstemming met je keuzes en waarden.

*“Het grootste teken van succes is te kunnen zeggen:
ze werken nu alsof ik niet bestond.”*

Maria Montessori

SENIOR MONTESSORI VZW

De missie van de VZW Senior Montessori is te evolueren naar **een persoonsgerichte benadering van zorg** en ondersteuning voor kwetsbare mensen door een positieve kijk op ouder worden en afhankelijkheid te promoten. Met behulp van de Montessori-methode pleit de vereniging voor een holistisch model dat een groter welzijn en een betere levenskwaliteit bevordert, zowel voor de mensen zelf als voor de professionals die hen dagelijks ondersteunen.

Ons doel is daarom om de manier waarop we mensen zien en ondersteunen te veranderen, inclusief de manier waarop we de diensten organiseren die ze ontvangen, zodat ze hun **waardigheid en respect kunnen terugwinnen, zich kunnen engageren in zinvolle activiteiten, het gevoel hebben dat ze controle hebben over hun leven door hun keuzes uit te drukken en te respecteren, en hun plaats kunnen innemen en een rol kunnen spelen in een gemeenschap die in lijn is met hun waarden.**

Het nastreven van deze doelen kan worden bereikt via 4 verschillende actielijnen, die zijn vastgelegd in onze statuten en waaraan verschillende activiteiten en doelstellingen zijn gekoppeld:

1 Informatie en sensibilisatie
Het ontwikkelen en produceren van informatie-, communicatie- en promotiemateriaal over de Montessori-aanpak.

2 Opleiding & evenementen
Ontwikkelen van thematische evenementen en opleidingen over de verschillende aspecten van deze benadering voor de verschillende mensen die zich bewust zijn van of betrokken zijn bij de uitdagingen van ondersteuning bij het ouder worden (MR-MRS personeel, thuiszorg, mantelzorgers).

3 Ondersteuning & coaching
Op organisatorisch niveau, het ondersteunen van veranderingen en het stimuleren van de implementatie van de Montessori-benadering onder werknemers en binnen instellingen en structuren die actief zijn op dit gebied. Op individueel niveau aandacht bieden aan de families en verzorgers van mensen die problemen ondervinden met ouder worden, en hen helpen positieve perspectieven te herontdekken in hun ondersteuningssituatie en een kwaliteitsvolle relatie met hun naasten.

4 Onderzoek
Projecten voor actie-onderzoek op het gebied van ouder worden en persoonsgerichte benaderingen initiëren of eraan deelnemen.

ONS TEAM

Senior Montessori brengt een mix van profielen en ervaring samen in een team van vaste medewerkers, onafhankelijke opleiders en vrijwilligers die samenwerken en deelnemen aan de ontwikkeling van de organisatie en haar activiteiten.

Vast team

Op 31 december 2022 had Senior Montessori een team van 6 medewerkers (3,8 FTE): een directeur, een administratief secretaresse, een financieel en personeelsmanager, twee projectmanagers en een opleidingsdocent.

Dit team is verantwoordelijk voor de dagelijkse leiding van de vereniging, de organisatie en planning van de verschillende missies en de ontwikkeling van projecten. Twee leden van het team zijn ook verantwoordelijk voor het ondersteunen en opleiden van mensen die werkzaam zijn op het gebied van ouder worden in persoonsgerichte benaderingen.

Onafhankelijke trainers

Afhankelijk van de opleidingsaanvragen die we ontvangen, doen we ook regelmatig een beroep op 4 onafhankelijke trainers die zijn opgeleid in de MBDP-benadering.

ONZE ACTIVITEITEN IN 2022

VERSTERKING VAN ONZE SOCIALE IMPACT IN RVT/WZC

De opleidingen die we aanbieden kunnen een positieve invloed hebben op de ondersteuningspraktijken van dienstverleners en dus op de levenskwaliteit van ouderen in instellingen. We beseffen echter dat deze cursussen over het algemeen niet voldoende zijn om een diepgaande transformatie teweeg te brengen in de RVT/WZC en hen in staat te stellen om echt een persoonsgerichte globale aanpak te implementeren zoals die wordt voorgestaan door de Montessorimethode.

Met dit in gedachten hebben we een aantal initiatieven opgezet om onze sociale impact te verbeteren:

- **Montessori coachingsessies** voor instellingen die het trainingsprogramma al hebben afgerond. Onze begeleiders geven hun kennis door in de praktijk en door voorbeelden te geven, waarbij ze hun gedrag aanpassen aan de behoeften en specifieke kenmerken van de betreffende rusthuizen.
- **Het verbeteren van de vorm en inhoud van onze opleidingen** en praktijksessies, met als doel deze meer "hands-on" en meer participatief te maken.

12 *nieuwe RVT/WZC gevormd
voor een totaal van 77*

- 42 sensibilisations
- 20 Formations initiales
- 18 suivis des pratiques

2000+ *professionals
opgeleid of geïnformeerd*

- 33 journées dédiées au projet Vésale
- 21 journées dédiées à d'autres types d'intervention

PROJECT VESALE

In 2018 zijn we begonnen met een intensief ondersteuningsprogramma voor het personeel van het rust-verzorgingstehuis Vésale (Brusselse OCMW). Het doel van dit grootschalige project was het implementeren van de Montessorimethode door middel van opleidingsmodules gespreid over een periode van 4 jaar, evenals het creëren van werkgroepen met als doel het ondersteunen van de noodzakelijke organisatorische veranderingen. In 2022 ronden we onze steun af, die culmineerde in een feestelijke dag die werd bijgewoond door de Brusselse stadsautoriteiten, het personeel van het huis, de bewoners en hun families.

BEVORDERING ENOPRICHTING VAN AANGEPASTE COLLECTIEVE HUISVESTING AAN MOEILIJK OUDER WORDEN

Naar aanleiding van de discussies in 2021 over het creëren van woningen die aangepast zijn aan de behoeften van mensen die ouder worden, hebben we een aantal verschillende initiatieven opgezet:

- Publicatie van een **gids met best practices** (enkel in het Frans) gericht op het conceptualiseren van een model voor **sociale woonvoorzieningen**. Deze studie werd gecoördineerd in samenwerking met de thuiszorgorganisatie **CSD** en de vereniging **Bras-Dessus Bras-Dessous**. Ze presenteert 27 goede praktijken gegroepeerd onder 9 verschillende thema's - bijvoorbeeld sociale vermenging en voeding - en werd voorgesteld aan Iriscare als input voor het Brussels Gewestelijk Assistentiewoningen-decreet.
- Ondersteuning voor **Everecity** bij de ontwikkeling van hun collectieve woningen aangepast aan moeilijk ouder worden in het Brusselse Gewest
- We werkten ook samen met CSD aan hun project om hun gebouw in Sint-Gillis om te bouwen tot een dienstwoning.

ONDERSTEUNING BIJ OPNAME VAN OUDERE DAKLOZEN IN BRUSSELSE WOON-EN ZORGCENTRA (MOMENTEEL ENKEL IN HET FRANS)

Op het kruispunt tussen de uitdagingen van de vergrijzing en de toenemende dakloosheid in Brussel, wil dit project de toegang tot rusthuizen vergemakkelijken voor ouderen die op straat hebben geleefd. In samenwerking met **Infirmiers de Rue**, **Smes** en DoucheFlux, Housing First actoren in Brussel, willen we een brug slaan tussen deze twee sectoren.

We voeren dit pilootproject uit met als doel het **personeel uit te rusten** met instrumenten voor persoonsgerichte begeleiding en het **opvangprotocol** grondig te herwerken door de bewoners van de woon- en zorgcentra erbij te betrekken, meer bepaald via een opvangcomité. In 1 jaar tijd hebben we **10 rust- en verzorgingstehuizen ondersteund en 10 mensen langdurig herhuisvest**.

In november hadden we ook de gelegenheid om mee te werken aan een uitwisselingstafel als onderdeel van de **Smes Connect-initiatieven**. Tal van belanghebbenden uit de geestelijke gezondheidszorg, de daklozensector en de rusthuizensector hadden de gelegenheid om over dit onderwerp te discussiëren.

HET MBDP OVERBRENGEN VAN DE INSTELLING NAAR THUIS

In 2022 hebben we ons aanbod van ondersteunende en andere activiteiten voor de thuiszorgsector verder ontwikkeld:

- We hebben alle professionals van **CSD** Brussel gesensibiliseerd voor de Montessori-aanpak.
- We gingen door met het opleiden van beroepskrachten van de **ADMR-vestigingen** en de buurtzorgcentra.
- Bij **Gammes VZW** hebben we een module ontwikkeld en getest om thuisteam te ondersteunen bij het opstellen en uitvoeren van een gepersonaliseerd ondersteuningsplan voor elke begunstigde. Nu de inhoud en vorm van deze module zijn afgerond, werken we samen met het Zweeds bedrijf **Minnity** aan de ontwikkeling van een **mobiele applicatie** die het verzamelen van informatie, het organiseren en coördineren van diensten en het implementeren van een persoonlijk ondersteuningsplan bij mensen thuis makkelijker maakt.

In 2023 gaan we ons dienstenaanbod voor de thuiszorg officieel lanceren. Het staat nu al vast dat we onze samenwerking met ADMR en Gammes VZW zullen voortzetten en dat we alle CSD-teams gaan sensibiliseren voor onze aanpak.

INNOV'ÂGE, INTERGENERATIONEEL FESTIVAL

In samenwerking met de **VZW Cit'Light** organiseerden we een tweedaags festival om mensen van alle leeftijden en spelers in de sector van ouderenzorg samen te brengen en samen na te denken over **gezond ouder worden**.

We nodigden deelnemers uit om deel te nemen aan leuke activiteiten, stands waarin verschillende organisaties werden voorgesteld, thematische discussieforums en een interactieve conferentie over de huisvesting van morgen.

ONDERSTEUNING VOOR SCHAALVERGROTING

In 2021 ontvingen we een subsidie van het **Fonds Venture Philanthropy** om ons te **helpen onze VZW op te schalen**. We besloten deze financiering in twee richtingen te gebruiken.

Eenzijds hebben we **Lateral** benaderd, een organisatie die gespecialiseerd is in het helpen van organisaties bij het **consolideren van hun organisatorische fundamenten**, om ons te ondersteunen bij :

- het verbeteren van de organisatiestructuur in een context van groei
- het verbeteren van de principes en praktijken van participatief bestuur.
- het verbeteren van de werkorganisatie.

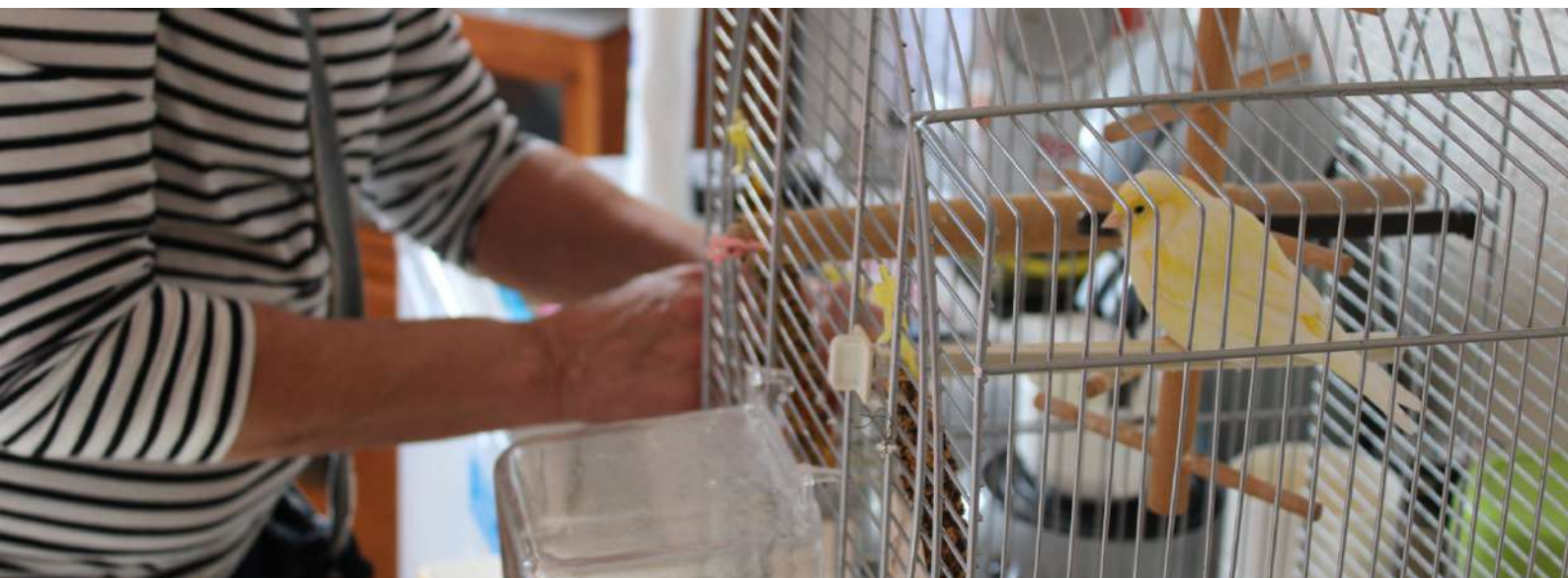
In 2022 voltooiden we de nieuwe strategie van Senior Montessori en identificeerden we de middelen die nodig zijn om deze de komende jaren uit te voeren.

- Bouw van de nieuwe organisatiearchitectuur:
- Opstellen van een delegatiekader voor elk team van werknemers.
- Operationele implementatie van de nieuwe organisatiearchitectuur

Training in collectieve intelligentie en het subsidiariteitsprincipe.

Daarnaast hebben we een beroep gedaan op **CobeaCoop**, een coöperatie die gespecialiseerd is in het maken van websites, om ons te ondersteunen bij het **digitaliseren** van onze organisatie.

- Inzet en aanpassing van tools voor projectmonitoring en -beheer aan onze behoeften (planning, administratief beheer, enz.)
- De communicatie van informatie intern en met onze externe medewerkers verbeteren en vergemakkelijken.

ONZE PERSPECTIEVEN

MANTELZORGERS, DIERBAREN

We zijn ons ervan bewust dat mensen die zorgen voor een familielid met een cognitieve beperking ook bijzonder moeilijke situaties ervaren: zeer beperkte toegang tot informatie over het onderwerp, een negatief beeld dat "wat er ook gebeurt, de situatie alleen maar erger zal worden" met plaatsing in een RVT/WZC als enige vooruitzicht, moeilijkheden in de communicatie en het ontwikkelen van positieve uitwisselingen met hun geliefde, een gebrek aan vrije tijd en een gebrek aan sereniteit dat kan leiden tot een burn-out, enz.

We willen graag aan deze thematiek werken om ondersteuning te kunnen bieden die direct gekoppeld is aan de realiteit, behoeften en problemen van deze mensen, die we 'dierbaren' noemen. Om deze diensten voor iedereen toegankelijk te maken, willen we ze tegen democratische prijzen aanbieden, of zelfs gratis, wat zou betekenen dat we onze eigen fondsen moeten mobiliseren, maar ook dat we andere financieringsbronnen moeten vinden om dit project te financieren.

OPENING NAAR DE GEHANDICAPTENSECTOR

Sinds de oprichting van Senior Montessori hebben een aantal spelers in de gehandicaptensector ons in de loop der jaren benaderd om ons te helpen onze diensten aan te passen aan hun realiteit. Door een gebrek aan voldoende personele en financiële middelen waren we nooit in staat om voor 2020 structureel op hun verzoeken in te gaan. Terwijl we al de kans hebben gehad om onze kennis van de gehandicaptensector te onderzoeken en te verdiepen en om occasioneel ondersteuning te bieden aan betrokkenen in deze sector, zal het jaar 2023 voor ons een gelegenheid zijn om echte inhoud voor training en ondersteuning te ontwikkelen die specifiek is voor de gehandicaptensector.

EEN ANDER MODEL BESTAAT!

Contacteer ons

Senior Montessori VZW
Lakenweversstraat 25
1050 Elsene

info@senior-montessori.be
02/609.56.72

www.senior-montessori.org